

rodina zde není.

Malomocný! Pomyslete si přece! Dokonce je malomocný i jako mrtvý. V hloubi svých otrlých duší si jeho rodina oddychla nad trapnou zprávou. Zapomeňte na něho. Vy nejste hodni ani jeho utrpení, ani jeho smrti. Nepotřebuje vás, aby mohl spát. Jeho přátelé, kteří mu připravili květiny, jsou zde. A bílé misionářky, jimž říkájí „mama“ a které o něj pečovaly, milovaly ho, láskyplně za něho prosily Boha, klečí na holé zemi. Již nepotřebuje nikoho.

Je vyléčen.

Vyléčen, rozumíte?

Zatímco vy hnijete neustále ve svém špinavém sobectví a svých predsudcích.

A protože je u Boha, ví nyní, kdo jsou ti skutečně malomocní.

5. Svatý Vincenc z Pauly (1581 – 1660)

MLÁDÍ: Vincenc se narodil 24. dubna 1581 v Pouy v Gaskoňsku na jihu Francie v rodině chudého sedláka. Jelikož má bystrou hlavu, začíná z otcovy vůle studovat, a to na kněze. Otec doufá, že církevní kariéra přinese Vincencovi dobrý příjem, ze kterého bude moci podporovat svou rodinu. Těsně před svou smrtí však své vypočítavosti lituje a klade Vincencovi na srdce, aby byl v první řadě dobrým knězem a věrným pastýřem duší, a nikoliv „lovcem slanine“.



Největší bitvu si však musí Vincenc vybojovat sám se sebou. Stále ho svádí vidina církevní kariéry a touha po čestném postavení. Mimo jiné také proto pokračuje i po vysvěcení ve svých studiích. V roce 1604 dosahuje prvního akademického stupně, bakalářeátu a začíná přednášet na univerzitě. A „osud“ mu dle všeho přeje. Jeden z jeho známých, který má velký vliv na královském dvoře, nabízí 24letému Vincencovi jedno z mnoha biskupství, které bylo uprázdňováno během zuřivých náboženských bojů, jimiž byla tehdy Francie zmítána. Vincenc prožívá několik týdnů mučivých vnitřních bojů. Jeho dobrý anděl ho napomíná, aby se nevyvyšoval a netoužil po skvělé a zajištěné budoucnosti, ale aby následoval svého Spasitele pokorně a ponížene.

Nakonec však vítězí Pokušitel, kterému se podařilo Vincencovi namluvit, že se přece netouží stát biskupem kvůli moci a slávě, ale aby se stal dobrým otcem svých kněží, dobrodincem chudých a věrným pastýřem svého stáda.

Mladičká Vincenc tedy přijímá nabídku biskupství. Když však vyřizuje potřebné záležitosti, upadá při plavbě lodí do tureckého zajetí a je prodán do otroctví. Během své otročké služby si na vlastní kůži prožívá nelidské zacházení a týrání, kterého se dostávalo těm, kteří pozbyli veškerých lidských práv. Sám byl několikrát blízko smrti. Nakonec se mu daří dostat zpět do Evropy se svým již třetím pánem, odpadlým knězem, kterého pohnul k návratu do Církve.

Po návratu do Francie však Vincenc opět upadá do svých starých pokušení. Král Jindřich IV. mu je velmi nakloněn a Vincencovi by stačilo jediné slovo a snadno by získal nějakou významnou a dobře placenou církevní funkci. Vincenc sice tomuto vábení pozemské slávy odolává, nicméně zůstává v Paříži a pokračuje ve svých studiích na Sorboňské univerzitě. Čeká jej však další hořká pilulka, která definitivně ukončí jeho sny o moci, slávě a bohatství. Jeho krajan, se kterým sdílí podnájem, jej nespravedlivě nařkne z krádeže značného množství peněz a Vincenc se stává terčem posměchu a opovržení.

Zneuctěný Vincenc nachází útěchu ve službě nemocným v nemocnici bratří svatého Jana z Boha, kam míří jeho kroky přímo z univerzity. V této nemocnici se také setkává se soukromým tajemníkem královny Markéty de Valois, který přesvědčí Vincence, aby se stal jejím almužníkem. Na jejím dvoře se setkává s Pierre de Berulle, mužem opravdu vroucně zbožným. Spolu s několika dalšími kněžími se svěřuje jeho vedení. Jelikož si uvědomují katastrofální stav duchovenstva a celé Církve ve své době, rozhodují se založit první francouzské oratorium pro výchovu kněží. V roce 1612 opouští Vincenc dvůr královny a odchází sloužit jako farář do vesnice Clichy, aby získal zkušenosti z duchovního pastýřství. Mezi sedláky je Vincenc ve svém živlu a jeho práce přináší brzy bohatou žně. Vincencovo šťastné období však trvá pouze rok a brzy dostává od de Berulleho jiný zodpovědný úkol. Má se stát vychovatelem synů velmi vlivného hraběte Gondiho, generála královských galejí.

Boj o svatost: V tomto období prochází Vincenc těžkou duchovní zkouškou. Trpí několik let pokušením proti existenci Boží a obavou o své vlastní spásu. V době těchto pokušení zjišťuje, že cítí pokaždé ulehčení, když se ujímá chudých. Jeho pokušení proti víře ustávají při skutecích bliženské lásky. **Uvědomuje si, že víra má své kořeny v lásce a že víra v Boha se živí láskou k bližnímu.** (*Bez milosrdenství k nejubožejším nikdo do nebe nevstoupí, srov. Mt 25, 34-41*). A tak skládá Vincenc slib, že svůj celý život zasvětil službě chudým. Díky tomuto slibu nachází Vincencova ztýraná duše pokoj a jeho životní cesta se projasňuje. Vincenc opouští šlechtický dům a na radu de Berulleho odchází v roce 1617 do vesnice Châtillon-les-Dombes. Vincenc je pevně rozhodnut **sloužit už jen chudým.**



Svatý Vincenc pomáhá invalidovi - dobová malba

Farářem: Ve farnosti Châtillon nalézá Vincenc mnoho zlořádů, které je zapotřebí napravit. Duchovní, kteří mu měli pomáhat, se dostali ke kněžskému svěcení z vypočítavosti a své pastýřské povinnosti již vůbec neplnili. Lidé úplně přestali chodit do kostela a přistupovat ke svátostem. Ke svému zděšení Vincenc zjišťuje, že za svátost pokání zavedli jeho podnikaví duchovní spolupratři poplatek. Ale časem i je Vincenc zapaluje svou horlivostí a jeho farníci opět začínají objevovat Boha, jenž je Láska. To se nejzřetelněji ukazuje v jednu srpnovou neděli, když Vincenc během kázání vyzývá své farníky, aby pomohli rodině, která onemocněla morem a nemá co jíst. Dobří farníci doslova zaplavují postiženou rodinu jídlem a Vincent si uvědomuje, že **aby pomoc byla opravdu účinná, musí být také dobře zorganizovaná.** Tak vznikají pravidelné porady Vincence a obětavých dívek a žen, během kterých se společně radí, jak alespoň zmírnit bídu nejchudších obyvatel obce. Na základě praktických zkušeností začínají Vincenc a jeho spolupracovnice formulovat jednoduchá, ale dobře promyšlená pravidla. A tak z těchto schůzek vzniká první společenství milosrdné lásky, které se brzy stane velkým požehnáním nejen pro Francii, ale i pro celý svět.

Vychovatelem: Ale ani v Châtillone není Vincencovi dopřáno se dlouho zdržet. Po úpěnlivých prosbách se koncem roku 1617 vrací do rodiny hraběte Gondiho. Vyměňuje si však, že jeho povinností bude pouze dohlížet na výuku synů hraběte. Naopak, bude mít volnou ruku, aby se mohl věnovat chudým sedlákům na rozsáhlých venkovských usedlostech hraběte. A tak Vincenc káže, koná lidové misie, vysluhuje svátosti, navštěvuje i ta nejopuštěnější stavení, pomáhá nemocným a umírajícím. Ve všech obcích, kde působí, pak zakládá podobné dobročinné spolky jako v Châtillone. Vincenc v sobě nezapře gaskoňského sedláka, který neztrácí čas neužitečným mluvením, ale dokáže najít praktické řešení i těch nejsložitějších problémů. Zakládá domovy pro nalezence, lidi bez přístřeší, učňovské dílny



Svatá Luisa de Marillac (1591-1660)

pro osiřelé chlapce, útulky pro nemocné a opuštěné starce. Pro lidi bez pomoci obstarává chléb, šatstvo a palivo na zimu, drzé bezdomovce, kteří se potulovali bez práce, zaměstnává.

Podporován hraběnkou de Gondi putuje Vincenc neúnavně po cestách Francie, hlásá blaženou zvěst chudým a bojuje proti každému druhu duševní a tělesné bídy. Uvědomuje si však, že sám mnoho nezmůže, zvláště když neschopnost vesnického duchovenstva je stále zjevnější. Vidí, že by byla potřeba celá armáda obětavých kněží, aby se odstranily alespoň ty největší nedostatky. Na přání hraběnky de Gondi proto zakládá společnost pro výchovu kněží. Při formaci těchto kněží dává za vzor samého Krista – jeho pokoru, chudobu a lásku. Pověstným se také stal způsob kázání, který se snaží vstřípit svým kněžím. Zavrhuje řečnickou krásu. Kázání musí rozumět i ten nejposlednější sedlák, i to nejmenší dítě. Každý musí cítit, že vše, co kněz říká, pochází z horlivého srdce, nikoliv z touhy po obdivu.

Za účelem výchovy kněží, péče o staré, nemocné, sirotky a mravně pokleslé osoby zakládá Vincenc v roce 1625 mužskou „Kongregaci Misie“. Pro členy této kongregace se však brzy užívá název **lazaristé**¹⁸, podle kláštera svatého Lazara v Paříži. Ten dostal Vincenc k dispozici

¹⁸ Mimo území Francie jsou tyto bratři známí také jako „vincentini“ či „vincenciáni“.

od augustiniánských kanovníků a přetváří je na velkou nemocnici pro chudé. Lazaristé jsou připraveni nejen utišit duchovní hlad rolníků Francie, ale také ošetřovat nemocné, sytit chudé a organizovat potřebnou pomoc ubohým.

Svatá pomocnice: V roce 1626 posílá Bůh Vincencovi velkou pomocnici v péči o chudé. Je jí 35letá **Luisa de Marillac**, vdova po význačném šlechtici, matka dvanáctiletého syna. Luisu nikdy nenaplnoval prázdný šlechtický život se zbytečnými hostinami, klepy pařížských salónů, plesy či hony. V době, kdy potkává Vincence, právě prožívá noc duše. Snaží se ze všech sil nalézt Boha, ale ten pro ni zůstává skrytý. Vincenc jí ukazuje, že Boha lze nalézt v těch nejubožejších. Umí jí podat ten **nejlepší lék na úzkost – službu potřebným**. Na oplátku získává v Luise výbornou spolupracovnici, obětavou až do krajnosti. V roce 1629 ji Vincenc pověřuje, aby objížděla charitní spolky, povzbudila je, obnovila horlivost, zlepšila jejich organizaci a napravila případné nepořádky.

Organizování milosrdenství, cesta k svatosti: I v Paříži vznikají spolky milosrdenství. Vznešené dámy se pravidelně scházejí v salónu Luisy. Nicméně u většiny z nich prvotní nadšení velmi rychle vyprchalo. Samy již neobsluhují nemocné, ale dávají to za úkol svým služkám. Během schůzek stáčí řeč na módu či klepy z vyšší společnosti. Často se na schůzky vůbec nedostavují, protože se zdržely u švadleny či kadeřníka. I když některé z dam v horlivosti neupadají, je zřejmé, že **opravdovými služebníky chudých se mohou stát zase jen chudí**. Jenom ti totiž vkládají svou důvěru pouze v Boha a nehledí na své společenské postavení a zajištění, zevnějšek a pohodlný život. V roce 1632 přichází první venkovská dívka, která se rozhodla zasvětit svůj život chudým. Po ní následují další. Bydlí v domě Luisy, která z nich společně s Vincencem vytváří první zárodek „Společnosti Dcer křesťanské lásky“, sdružení chudých, ale obětavých dívek, jejichž klášterem jsou ulice města, klauzurou poslušnost, mřížemi bázeň Boží a závojem skromnost.



Svatý Vincenc uprostřed Dcer křesťanské lásky - dobová malba

V roce 1636 těžce dolehla na Francii třicetiletá válka, do které ji zatáhnul ctižádostivý kardinál Richelieu. V popleněných částech Francie zuří hladomor. Venkované se podobají spíše kostrám potaženým kůží než lidem. V zoufalství vykopávají kořeny ze země, vaří je a jedí. V této situaci Vincenc bije na poplach, útočí na srdce Paříže a nedá se odbýt. Stává se nejtvrdošíjnějším žebrákem, jakého město vidělo. Jeho výzvy však nejsou marné. Vznešené dámy prodávají svoje ozdoby, hedvábné tapety, zlaté svícny, stříbrná nádobí... Vincenc tak může poslat pomoc do postižených oblastí a doslova se stává zachráncem celých provincií.

Vincenc se však neomezuje ve své pomoci „pouze“ na v té době dvacetimilionovou Francii. Vždy zdůrazňuje, že lidé jsou odpovědní za sebe navzájem, ať jsou od sebe vzdáleni jakkoliv daleko. Proto v roce 1645 vysílá první misionáře do Tunisu. Následují další země jako Alžír, Madagaskar, ale také Irsko či Polsko. Vincenc dokáže vycítit bídu druhých, i kdyby tito nuzní byli třeba až na druhém konci světa.

Klášter svatého Lazara, který obývá Vincenc se svými bratry lazaristy, se stává majákem útěchy v moři bíd. Když v roce 1652 řeka Seina zaplavuje půlku města, posílá Vincenc bratry na lodkách k nešťastníkům. Za hroznou epidemii, která následuje po těchto záplavách, se ukazuje Luisa a její sestry jako opravdoví andělé, když se den co den starají o bezpočet nemocných.

V roce 1653 se ve Francii opět válčí a celé kraje jsou ohroženy hladem, Vincenc opět zapřisahá všechny, kterých se válka nedotkla, a organizuje pomoc. Dosahuje toho, že v tisku se objevují dopisy od jeho misionářů, které popisují hrůzu válkou zničených provincií. Chodí žebrat ode dveří ke dveřím a vrací se s pytlí tolarů. Vysílá vozy s potravinami, šatstvem, osivem a vlnou na předení. Jeho lazaristé se starají o sirotky, nemocné i umírající.

I přes svou mnohotvárnou činnost pro potřebné se Vincenc neseťkává vždy s vděčností. Když za povstání frondy opouští vzbouřeneckou Paříž a snaží se pohnout kardinála Mazarina, aby ukončil obléhání Paříže, je prohlášen za zrádce frondy a jeho klášter svatého Lazara je lůzou vyplněn. Když v roce 1656 sto tisíc žebráků zaplavuje Paříž, vydává Ludvík XIV. dekret, který jim zakazuje žebrat.

Vincenc se jich ujímá a organizuje dílny pro práceschopné a útulky pro nemohoucí. Přesto ho většina žebráků proklíná, protože si myslí, že za královým rozkazem stojí on.

Až do svých téměř 80 let Vincenc nepřestává pracovat pro své chudé. Žebrá, organizuje pomoc a spolutrpí se svými misionáři. Na jaře roku 1660 jej však začínají opouštět síly. Umírá s důvěrou v Boží milosrdenství 27. září 1660 v Paříži. Papež Benedikt XIII. ho prohlásil za blahoslaveného 13. srpna 1729 a papež Klement XII. 16. června 1737 za svatého. Roku 1885 byl pak papežem Lvem XIII. prohlášen za ochránce **všech katolických dobročinných sdružení.**

Vincencova největší spolupracovnice Louisa de Marillac zemřela o několik měsíců dříve než Vincenc, a to 15. března 1660 v Paříži. Papež Benedikt XV. ji prohlásil 9. května 1920 za blahoslavenou, papež Pius XI. ji 11. března 1934 svatořečil. Papež Jan XXIII. ji prohlásil 10. února 1960 **patronkou všech, kteří jsou činní v sociálně-dobročinné oblasti.**

Z myšlenek svatého Vincence z Pauly

❖ Lidé jsou spolu vnitřně spojeni, žijí „jeden v druhém“, neboť žijí v Kristu. Člověk, který někomu jinému pomáhá žít, pomáhá žít Kristu a pomáhá žít všem ostatním lidem.

❖ Nejdeme k Bohu bezprostředně. Cesta vede skrze bližního. S citovou láskou k Bohu se musí spojit činná láska k bližnímu.

❖ Abych skutečně žil, musím druhým k životu pomáhat a život poskytovat. Žiji tedy skutečně jen tehdy, když s mou pomocí žijí druzí.

❖ Náš život má cenu jen tehdy, je-li pokračováním života a poslání Kristova. Naše existence je bezcenná, jestliže nepokračuje v Ježíšově životě a poslání.

❖ Být křesťanem a vidět bratra trpět bez toho, že bychom chtěli trpět s ním, to znamená nemít lásku a být jen pouhým zdáním křesťana.

❖ Mějme dobrotivé a citlivé srdce pro bídu a utrpení bližního a prosme Boha, aby nám dal ducha pravého poznání.

❖ Nemůžeme lépe pracovat na své spáse, než když žijeme a umíráme v pomoci chudým.

❖ Chudým pomáhejte s velkou přívětivostí a úctou. Oni vám otevírají nebe.

Závěr

Velmi známou se stala výtku královského kancléře Seguiera, který se osopil na svatého Vincence slovy: „Před vámi, můj milý, existovali také chudí, ale ti nerušili slušné lidi ve spánku. Nyní jich je všude plno. Na mé čestné slovo, člověk by skutečně uvěřil, že vy je vynalézáte.“

Tak jako v 17. století, i dnes otřese setkání s nepředstavitelnou bídou těch nejchudších každým, komu ještě srdce úplně neotupělo. S tímto otřesem se vyrovnáváme většinou tak, že prostě tyto negativní vjemy zatlačíme a přehlásíme množstvím jiných zážitků, povinností či starostí. Potřebujeme přece „normálně fungovat“. Často si tento svůj postoj zdůvodníme argumenty typu: „S bídou ve světě stejně nic nenaděláme“, „Chudí si za to mohou sami“, „To je jejich problém“, „Já mám dost svých starostí“, „Od toho jsou státní a charitativní instituce“... **Příklad svatosti Vincence:** str. 22, nadepsáno **Milosrdenství svatých.**

Svatý Vincenci, přimlouvej se za nás, abychom dokázali stejně jako Ty nejen soucítit s ubohými, ale také jim dle svých možností pomáhat. Kéž je dokážeme opravdově přijmout za své sestry a bratry. Kéž neruší náš spánek to, že jsme viděli bídu světa, ale to, že proti této bídě nic neděláme.

Použitá literatura:

Wilhelm Hünermann: Sv. Vincenc de Paul, Misionář lásky, Matice cyrilometodějská, 1997

André Dodin: Spiritualita sv. Vincence de Paul, Matice cyrilometodějská, 1996

Myšlenky svatého Vincenta de Paul, vybrané z jeho listů a konferencí a uspořádané jako rady na cestu těm, kteří jsou ve službách milosrdné lásky, Matice cyrilometodějská, 2008